

czwartek, 04.04.2024

WIELKI CZWARTEK 2024

Msza święta Wieczery Pańskiej, która celebrowana jest wieczorem w Wielki Czwartek upamiętnia pierwszą Eucharystię sprawowaną przez Chrystusa w Wieczerniku.

Charakteryzuje się obrzędem Mandatum. To uroczysty obrzęd umywania nóg, który odbywa się raz w roku. Pojawił się on w liturgii Wielkiego Czwartku już w VII wieku, chociaż jest o wiele starszy (w liturgii chrzcielnej występował od IV wieku, potem zaniknął). Gest ten mówi, że istotą ustanowionej przez Chrystusa Eucharystii, w istotą wiary katolickiej, jest miłość („Daję wam przykazanie nowe, abyście się wzajemnie miłowali, tak jak Ja was umiłowałem.”). Polega ona na byciu dla siebie nawzajem sługami, tak jak Pan Jezus był sługą dla swoich uczniów.

Msza Wieczery Pańskiej kończy się przeniesieniem Najświętszego Sakramentu do kaplicy adoracji. Miejsce przechowywania Najświętszego Sakramentu od końca liturgii Wieczery Pańskiej do początku liturgii Męki Pańskiej, w Polsce powszechnie nazywane „ciemnicą”, to tzw. „ołtarz wystawienia”, miejsce adoracji i dziękczynienia Bogu za dar ustanowienia Eucharystii. Pierwsze wzmianki o tym obrzędzie pochodzą z ok. VII wieku. Chodziło o przechowanie Świętych Postaci do Komunii w Wielki Piątek. Przeniesienie Najświętszego Sakramentu na osobny ołtarz było traktowane jako symbol drogi Jezusa i Jego uczniów do Ogrodu Oliwnego, zaś czuwanie przy Najświętszym Sakramencie: bądź jako trwanie przy modlącym się w Ogrójcu Chrystusie, bądź – najczęściej – jako towarzyszenie opuszczonego Jezusowi w więzieniu. Stąd wzięła się popularna, używana przez wielu do dziś, polska nazwa ołtarza wystawienia: „ciemnica” to w języku staropolskim po prostu „ciemne więzienie”.

W czasie procesji przeniesienia śpiewa się pochodzący z XIII wieku, hymn św. Tomasza z Akwinu *Pange lingua gloriosi*, czyli Sław języku tajemnicę (którego dwie ostatnie zwrotki, rozpoczynające się od słów *Przed tak wielkim Sakramentem*, są powszechnie znane). Można też, zamiast milczących teraz dzwonków, użyć kołatek – zwyczaj ten sięga czasów karolińskich.

Po zakończeniu liturgii następuje tzw. obnażenie ołtarza (łac. *denudatio altaris*). Codzienna, czysto praktyczna czynność zdjęcia obrusa z ołtarza, w tym świętym dla chrześcijan czasie nabrała znaczenia symbolicznego i stała się alegorią opuszczenia Jezusa przez uczniów i odarcia Go z szat. Należy także wynieść z kościoła krzyże, a te, które pozostały – zasłonić.